

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Vlaamse Veerkracht – Versterken mentaal welzijn (VV 142)
Preventiecampagne**

Samenvatting

De actie kadert in het relanceplan Vlaamse Veerkracht, met name in het thema ‘Versterken mentaal welzijn’.

We investeren in een preventiecampagne voor iedereen die voor jonge kinderen zorgt met als doel hen mentaal weerbaarder te maken en zo fysiek en psychisch geweld tegen jonge kinderen in opvoedingssituaties te voorkomen. We richten ons daarbij tot al wie zorg draagt voor jonge kinderen (intra en extra-familiaal).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Voorliggende nota aan de Vlaamse Regering kadert binnen de bevoegdheden Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en heeft betrekking op het beleidsveld Opgroeien, Strategische doelstelling “Met een geïntegreerd gezinsbeleid willen we voor alle kinderen in Vlaanderen inzetten op de 1ste 1000 dagen als stevige basis voor een kansrijk leven”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De urgentie van het investeren in mentaal welzijn is extra benadrukt door de coronacrisis. De Vlaamse Regering nam dit engagement op in haar relanceplan “Vlaamse Veerkracht” en wil het mentaal welbevinden van Vlamingen versterken.

2. INHOUD

A. CONTEXT

Met het luik “Versterken van mentaal welzijn” binnen het Relanceplan Vlaamse veerkracht willen we de psychosociale gevolgen van de coronacrisis opvangen. De doelstelling is de (geestelijke) gezondheid van de bevolking maximaal te beschermen, veerkracht te versterken en de geestelijke gezondheids- of sociale problemen die zich voordoen als gevolg van deze crisis, snel en krachtig aan te pakken. De veerkracht van mensen is cruciaal om deze crisis goed door te komen. We weten dat de combinatie van stressoren en risicofactoren daar een grote impact op kunnen hebben.

Jonge kinderen zijn in deze een zeer kwetsbare groep. De eerste 1000 dagen van een kind -vanaf de bevruchting tot de tweede verjaardag- zijn cruciaal voor een goede ontwikkeling en bepalen de kansen in het latere leven.

De vroegste zorgrelaties hebben een vormende invloed op de ontwikkeling van kinderen. Positieve omgevingsfactoren zijn warme, sensitieve, zorgzame relaties met zorgfiguren die als wegwijzers fungeren tijdens de ervaringen van de vroegste levensjaren. Een negatieve invloed gaat uit van een consistent gebrek aan zorg of van zeer onvoorspelbare zorg in de vroegste levensperiode. Vroege negatieve levenservaringen hebben een nefaste impact op hoe de neurobiologische systemen in de hersenen ontwikkelen, en via deze weg mogelijk op de verdere ontwikkeling gedurende de levensloop. (Uit Vliegen & Verhaest, Vroege ontwikkeling alle kansen geven, 2020).

De meest extreme vorm van negatieve levenservaringen is kindermishandeling. Uit het geïntegreerd jaarverslag van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling blijkt dat in 2021 1 386 kinderen tot en met 2 jaar gemeld werden (intrafamiliaal). Uit de analyse van de gevaarsituaties binnen de kinderopvang (extrafamiliaal) merken we in 2022 een stijging van meldingen die te maken hebben met foutief pedagogisch gedrag (40 meldingen tem 9 juni 2022 tegenover 18 meldingen in 2021).

Beschermende factoren spelen echter ook een rol. In deze context kan men spreken van psychologische veerkracht, een concept dat het ontbreken van negatieve uitkomsten ondanks de aanwezigheid van risicofactoren kan verklaren. In de context van stress kan psychologische veerkracht beschouwd worden als de manier waarop individuen omgaan met stress door optimaal gebruik te maken van verschillende coping mechanismen.

B. ACTIE

Opzetten van een preventiecampagne inzake fysiek en psychisch geweld voor iedereen die voor jonge kinderen zorgt.

Door het vergroten van de veerkracht van de eerste opvoedingsverantwoordelijken (ouders, grootouders, begeleiders in de kinderopvang, ...) willen we de kans op fysiek en psychisch geweld tegenover de allerjongsten verminderen. We kiezen voor deze campagne niet voor een bestraffende boodschap. We zoeken geen schuldige. Door te vertrekken vanuit de veerkracht van de Vlaamse burger, kiezen we voor een campagne die inzet op mentaal welzijn en zelfregulatie. We zoomen daarbij in op iedereen die de zorg opneemt voor jonge kinderen. Want zorg dragen voor kinderen is niet altijd gemakkelijk. De campagne richt zich op het moment dat de grens is bereikt – dat (zoals men in de volksmond zegt) de stoppen dreigen door te slaan, het moment dat de pauzeknop moet worden ingedrukt. Ouders en al wie voor jonge kinderen zorgt hebben nood aan kennis en handvaten om zichzelf voldoende te kunnen reguleren en niet tot geweld over te gaan. Op deze manier willen we pedagogisch incorrect handelen of grensoverschrijdend gedrag voorkomen. Sensibilisering rond dit thema was ook een aanbeveling van de onderzoekscommissie over de veiligheid in de kinderopvang. Ook kinderbegeleiders zijn belangrijke zorgfiguren in het leven van jonge kinderen.

Net zoals het niet zinvol is om ouders als schuldigen te viseren, is het ook niet zinvol om de kinderopvang te viseren. Vandaar de expliciete keuze voor een samenlevingsbrede campagne.

De campagne wordt inhoudelijk verder vorm gegeven door het agentschap Opgroeien in nauwe samenwerking met het Vlaamse Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK) met ondersteuning van de communicatiepartner waarmee Opgroeien een raamcontract heeft.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Binnen de relanceprovisie is er voor project VV 142 'Versterking Aanpak Intra-Familiaal Geweld: Bewustmakingscampagnes' 300 duizend euro voorzien. Hiervan wordt met deze nota 100 duizend euro bestemd.

Deze middelen zullen vanuit de relanceprovisie herverdeeld worden naar Opgroeien regie.

Deze 100 duizend euro wordt ingezet voor het uitwerken van een campagne. Deze uitgaven zullen worden aangerekend op begrotingsartikel GDF-AGEF2UA-WT van de begroting van Opgroeien regie. Dit budget wordt in de komende maanden ingezet binnen het Raamcontract dat Opgroeien heeft met haar communicatiepartner met als doel een concept van campagne te ontwikkelen tegen einde 2022.

Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën verleende op 27 september 2022 een gunstig advies (referentie IF/22/3464).

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 13 oktober 2022.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het gebied van personeelsinzet, noch op de werkingsuitgaven, noch op de investeringen en schulden, noch op de ontvangsten.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen weerslag op de werking van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van dit voorstel van beslissing wordt een concept van preventiecampagne opgesteld tegen 31 december 2022. De eigenlijke campagne zal plaatsvinden in 2023.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te geven aan de besteding van 100 duizend euro voor een preventiecampagne inzake fysiek en psychisch geweld tegen jonge kinderen in het kader van Versterken mentaal welzijn – Versterking Aanpak Intra-Familiaal Geweld: Bewustmakingscampagnes (VV142).

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig,
De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding,

Benjamin DALLE